

pítol 4, p. 140.14 (en l'autògraf corregí *cobdiciada* en *cobejada*, però hi deixà *cobdicia*).

DERIV.: *Cobdiciar* [c. 1410, StVicentF., *Sermons* I, 238.5]. *Cobdiciós* [S. XIV]: «la mia ànima és estada *copdiciosa* de guanyar bens temporals», BOLIVER, *Exciatori*, NCL., 69, trad. *lucri cupida*; «coses allene-guoses e *cupdicioses*», id. 48.

CULTISMES: *Cupiditat* [BMette], ll. *cupiditas*, -*atis*. *Concupiscent* [no Lab. 1839], ll. *concupiscens*, -*tis*, part. de *concupiscere* 'desitjar ardentment'; *concupiscència* [Llull, *Blanq.* I, 123.3]; *concupiscible* [Ausiàs]; *concupiscibilitat* [Eiximenis].

¹ Ja fa temps que s'ha denunciat (VRom. II, 1938, 163; *TopHesp.* II, 119-20; Rohlf's, *Le Gc.* §§ 169-170) la falsedat de l'etimologia *CUBI-OL-ARE que havia proposat AntThomas (*Nouv. Ess.*, 228) per al gc. *coeilà*, *coyalar*, *cujalà*, etc., que vénen de CUBILE amb la vocal epentètica normal entre i i l, i no pas de *CUBIUM. Veg. també aci *covil* (COVAR). Fora d'allò, el tipus *CUBIUM solament sembla ben establert en romanès, car les formes alt-italianes que hi arrengreraren al costat M-Lübke, etc. (REW, 2355) en realitat són proves ben discutibles (potser tot resulta d'una derivació retrògrada de CUBICULUM i anàlegs). — 2 Afegim-hi *cóbeu*, *Blan.* NCL. I, 102.12; III, 85.6; «hom *cóbou* tostemp és freturós, car sa volentat no pot sadollar», Llull (*Doctr.Pu.*, p. 253, també *cóbou* p. 4); «hom castrat --- és *cóbeu*, foll e presumptuós», Eiximenis (*Terç* II, 13, 17, 20); el femení «voracitat *cóbea* de mal guany deu ésser refrenada», *CostTort.* (OL., p. 388). — 3 «No és null home --- qui tant desig aver riqueses com home *cóbou* ne --- qui sia tan pobre com és hom qui ha *cobeu*», *Doctr.Pu.*, p. 153; *Blanq.* NCL. II, 14.22; *cobesa*, *cobeesa*, *VidesR.*, fº 6. — 4 Llull, *Desconhort*, v. 205; *cobeetat*, v. 197.

Acoblament, *acoblar*, V. *cobla*

ACOCOLIR (i *recolir*), *acocolar*, *acoconar*, *acogir*, *acogonir*, *acugussar*: no és improbable el judici d'AlcM que totes aquestes formes siguin «pertanyents a la família de mots romànics formats damunt el *kok-kok* de les gallines i que tenen el significat d'ajupir», cf. REW 3795». Però cal fer-hi reserves, car el que caldria primer és documentar millor aquestes formes, que en part tenen l'aire de resultat de contaminacions més o menys passatgeres d'altres mots (entre ells algun mot baix com *acollonir* o derivats de *cagar*) o resultat de confusions individuals dels lexicògrafs improvisats de qui tant hagué de servir-se Mn. Alcover. De tota manera s'han de separar d'això *acugular* amb la seva variant *acogolar* i *acogar*, que són pronúncies dialectals d'un *a-colg-ol-ar*, -*lgar*, derivat de COLGAR (de cendres, etc.). Esborrar *acogatar*, mot inexistent (alteració comesa pel detestable Aladern amb el castellanisme *acogotar*); *acogomar*, que és derivat del nom de bolet *cogoma* (pròpt. 'ajupit com un bolet'); *acugunir*, que deu ser simple mala lectura en lloc de *acogonir*, i *acugufar*, que deu ser mala lectura per *acu-*

gussar.

Acofinar, V. *cofi* (COFA) *Aco(l)gar*, *acogolar*, V. *colgar* *Acòlia*, V. *còlera*

ACÒLIT, 'escolà i altres servents eclesiàstics', pres. del ll. tardà ACOLÏTHUS, ultracorreció d'ACOLUTHUS, i aquest, pres del gr. ἀκόλουθος 'company'. □ 1.ª documentació: S. XIII, *VidesR.*, *Usatges*.

Veg. la cita d'aquests en AlcM. En les *VidesR.* el ms. porta *cditz*, corruptela evident de *còlitz* sense *a*- però amb el mateix sentit («li fo amonestat per los seus *cditz* perquè no l'havia vista», f. 80r2, n. 77, traduint el ll. *sociis* i parlant d'un sant que no s'adona d'una creu). La forma ultracorregida del llafí tardà apareix ja en mss. de St. Agustí i en les *Etymologiae* de Sant Isidor (VII, xii, 29): «*acolythi*, graece, latine ceroferrarii dicuntur: a deportandis cereis, quando legendum est Evangelium». La formació d'aquest mot és ben clara etimològicament en la llengua grega, on resulta de dissimilació d'aspirades en ἀκόλουθος *syn-kóloudb-os*: aquest, format amb *s(e)m* 'un sol, un mateix' i *κέλευθος* 'cami', amb apofonia regular *e/o*, pròpt. 'el qui va pel mateix cami' > 'company'. El mot fou aplicat modestament als servents eclesiàstics pels Pares Grecs, i els acòlits romans en llur zel «exageraren l'hellenisme» del mot posant-hi erròniament y en lloc de u. Avui una altra ultracorreció ha fet que en diverses comarques valencianes i de l'Ebre es pronuncii *acòdic* per *acòlit* 'escolà' (sentit a Benifaió d'Espioca, 1962).

DERIV.: *Acolitat*.

Acollar, *acollat*, *acollatar*, V. *coll* *Acollença*, *acollent*, *acollida*, *acolliment*, *acollir*, V. *collir* *Acollonar*, *acollonir*, V. *colló* *Acolorar* (inclòs l'antic *acolorar* 'dissimular impertinències', que AlcM deriva arbitràriament de COLERE), *acolorir*, V. *color* *Acoltellar*, *acoltellejar*, V. *coltell* *Acomanar*, V. *manar* *Açomar* i *acombar*, mots a esborrar, que no han estat mai catalans, veg. DCEC (AZOMAR, COMBO) *Acomboiar*, V. *comboi* (VIA) *Acometre*, V. *metre* *Acomiadar*, V. *comiat* *Acomodar*, V. *còmode* (MODE) *Acompanyament*, *acompanyar*, V. *company* *Acomparar*, V. *parar* *Acompasar*, V. *compàs* (PAS) *Acomplir*, V. *complir* (OMPLIR) *Acondiciar*, V. *condícia* *Acondicionar*, V. *condició* *Acondolit*, V. *doldre* *Acondormir*, V. *dormir* *Aconductar*, *aconduir*, V. *dur* *Acongoixar*, V. *angoixa* *Aconhort*, *aconhortador*, *aconhortar*, V. *conhortar*

ACÒNIT, pres del gr. ἀκόνιτον id. □ 1.ª doc.: 1695, Lacav.; 1757, DTO.; 1803, Belv.

Com ho mostra l'accentuació, es prengué del grec i no pas de la forma llatinitzada *aconitum*. Altrament el mot ja circulava des de molt abans en llengües modernes; p. ex. fr. ant. *aconite* ja en els *Faits des Romains*, any 1213 (500, 30), cf. precisions semàntiques en Flutre, *Rom.* LXV, 481, 507; és ben possible que ja es trobi en textos catalans medievals. Tanmateix el